
Průkopník v kardiologii



Když se vám povede umístit článek do vědeckého časopisu s impakt faktorem 20, tak je to bezesporu na šampaňské. To, že si někdo může přečíst v tak prestižním časopise třístránkový medailonek o sobě, je asi splněný sen. Komu jinému se něco takového může na naší fakultě podařit než prof. Widimskému. Všichni ho známe jako přednostu III. kardiologické kliniky 3. LF UK a FNKV, vedoucího Kardiocentra FNKV a děkana Třetí lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Spoustu zajímavých informací, které ale většina z nás nevěděla, poskytl britskému žurnalistovi Markovi Nichollsovi, který s ním letos zveřejnil rozhovor v *European Heart Journal*. Článek z 1.4.2018 se nevěnuje jenom jeho vědecké kariéře, ale komentuje i jeho osobní život, koníčky, prostě anamnézu úspěšného pracovitého lékaře. Je oslavou člověka, který bez nadsázky vystoupil na medicínský Mount Everest.

Věděli jste například, že v létě 1968 byla rodina Widimských na dovolené ve Švédsku? Vše probíhalo podle plánu. Petrův otec, známý československý kardiolog profesor Jiří Widimský, dokonce plánoval dočasně pracovat v Göteborgu. Když tam ale 21. srpna zapnuli televizi, byli šokováni záběry z Prahy. Viděli ruské tanky, jak obsazují Československo. Jeho otec okamžitě dostal nabídku na trvalý pracovní poměr ve Švédsku. Později se ale z rodinných důvodů rozhodli vrátit domů.

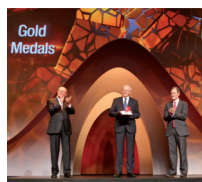
Petr nejprve zvažoval studium biologie nebo chemie, ale pak se rozhodl pro medicínu. Už jako student začal pracovat na kardiologii a velmi ho zaujala mobilní koronární jednotka. Tady se rozhodl stát se kardiologem. Bylo to šťastné rozhodnutí, jeho průkopnický vliv inicioval zásadní změnu v organizaci akutní péče o pacienty s akutním infarktem myokardu ve většině evropských zemí. Studie PRAGUE 1 byla první, která prokázala přínos vytváření sítí regionálních center pro akutní péči o kardiologické pacienty.

Pojďme ale popořádku. Prof. Widimský se narodil se v Praze v roce 1954 a žije zde po většinu svého života, pokud nepočítáme dva a půl roku v Nizozemsku. Jeho otec Jiří Widimský, kterému je nyní 92 let, je profesorem kardiologie a byl přednostou prestižního kardiologického oddělení IKEM v Praze od roku 1971 do roku 1983. Mezi lety 1980 a 1984 byl také místopředsedou Evropské kardiologické společnosti. Bratr Petra se jmenuje také Jiří, je profesorem interního lékařství a současně předsedou České společnosti pro hypertenzi.

Otec sice Petra ve volbě povolání nijak aktivně neovlivňoval, nechal mu absolutní svobodu, aby se rozhodl sám, ale říká, že viděl, jak otec miluje svou práci a se řadou svých pacientů se spřátelil.

Kromě vzdělání v Praze strávil rok výzkumem na ThoraxCenter na Erasmově univerzitě v Rotterdamu a v PCI se zdokonalil ročním pobytem ve Zwolle v Nizozemsku. Rád připomíná také příjemnou cestu, při které doprovázel svého otce ještě za studií ve 4. ročníku v únoru 1977 na kongres Oesterreichisches Kardiologentreffen v Bad Gastein, pořádaném Rakouskou kardiologickou společností. Byla to jeho první cesta za železnou oponu po návratu ze Švédska v roce 1968. Byl příjemně překvapen otevřenou a přátelskou atmosférou kongresu, kterého se zúčastnili i členové výboru Evropské kardiologické společnosti. Setkal se tam s takovými osobnostmi, jako byl Henri Denolin, Paul Hugenholtz nebo Franz Loogen.

S postupem času se profesor Widimský zabýval širokým spektrem výzkumných prací od echokardiografie se zaměřením na funkci a perfuzi myokardu až po intervenční kardiologii a akutní infarkt myokardu. V poslední době využívá těchto znalostí i v oblasti akutních ischemických cévních mozkových příhod a jejich intervenční léčby.



V problematice STEMI je ale průkopníkem. V letech 1993-94, kdy se učil PCI ve Zwolle, mohl sledovat práci Felixe Zijlstra, Harryho Suryapranata, Menko-Jen De Boera a Jana Hoorntje při primární PCI pro STEMI. Po návratu do Prahy zahájil primární angioplastiku ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Po ukončení trombolýzy poklesla úmrtnost na STEMI z 11% na 4%, což ho inspirovalo k provedení studie PRimary Angioplasty in patients transferred from General community hospitals to specialized PTCA Units with or without Emergency thrombolysis (PRAGUE). Do publikování studií PRAGUE, PRAGUE-2, DANAMI a LIM1 v letech 1999-2003 platilo přísné doporučení, že každý pacient s akutním infarktem myokardu musí být hospitalizován v nejbližší nemocnici s intenzivní péčí. Jeho doporučení, že tyto pacienty je třeba co nejrychleji převážet k provedení primární PCI na terciární centrum do vzdálenosti 100 km, bylo zpočátku značně kritizováno. Pozitivní výsledky těchto čtyř studií ve třech zemích (Česká republika, Dánsko a Nizozemsko) nastartovaly změny v organizaci akutní kardiologické péče.

První studie PRAGUE byla představena v rámci hotlinové sekce klinických studií na kongresu Evropské kardiologické společnosti v Barceloně v roce 1999. PRAGUE-2 pak na stejném kongresu o tři roky později v Berlíně. Obě byly publikovány v European Heart Journal.

V roce 2008 společně s Williamem Wijnssem založil iniciativu Stent for Life, což byl původně evropský projekt, později rozšířený i mimo Evropu, podporující implementaci primárních PCI a sítí akutní kardiologické péče ve většině evropských zemí.

Za svou práci v této oblasti získal prof. Widimský v roce 2014 Zlatou medaili ESC. Je to nejvyšší ocenění v kardiologii, které získal jako druhý český kardiolog po Pavlu Luklovi z roku 1964 a jako jeden z mála kardiologů ze střední a východní Evropy. To ale neznamená, že by s klinickým výzkumem přestal. V současné době už probíhají studie PRAGUE 16 až 19.



Celý život ale nezprůchodňuje jen ucpané cévy. Rád jezdí na horském kole, nevyhýbá se ani trekkingu a pěší turistice na horách. Navštěvuje i chladné oblasti

Islandu, Aljašky, Kanady nebo Norska. V minulosti byl aktivním hráčem softbalu a baseballu, v roce 1974 založil softbalový a baseballový klub Medicina Praha, který měl dva baseballové a dva mužské a ženské softbalové týmy.

Když dává radu mladým vědcům, kteří se ho ptají na tajemství úspěchu ve svém oboru, říká, že nadšení je klíčem, ale zároveň je třeba se nebát věnovat spoustu času studiu a výzkumu. Také doporučuje získat po promoci v počátečních letech zkušenosti na předních pracovištích v zahraničí, pracovat pod vedením skutečných výzkumníků a zaměřit se především na úspěch ve výzkumu než na finanční přínos.

Profesorovi Widimskému přibyla s nástupem do funkce děkana výrazně administrativní práce. Je si ale jist, že v kardiologickém výzkumu budou pokračovat jeho spolupracovníci - profesoři Zuzana Mořovská a Pavel Gregor; docenti Petr Toušek, Viktor Kočka a Pavel Osmančík a asistenti Petr Kačer, Hana Linková, Jakub Sulzenko, František Bednář, Karol Čurila, Jiří Knot a další.

Podle článku

*Nicholls, M.: Pioneer in Cardiology – Petr Widimsky, MD, DrSc, FESC , *European Heart Journal* (2018) 39, 1044–1053,*

připravila Doc. MUDr. Monika Arenbergerová, PhD.